

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นวินิจฉัยรวมสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และกฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นจะต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคล

ในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ โดยบุคคลมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่ของชนชาวไทยต้องมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ นั้น จะมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้สองลักษณะ กล่าวคือ การให้ความคุ้มครองไว้อย่างบริบูรณ์โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดใด ๆ แต่บางกรณีก็บัญญัติรับรองให้ความคุ้มครองไว้อย่างสัมพัทธ์ กล่าวคือรัฐยังสงวนไว้ซึ่งอำนาจที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงของรัฐ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจไว้ เฉพาะแต่สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรมหรือสิทธิและเสรีภาพในทางความคิดเท่านั้นที่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติรับรองไว้ให้แก่ประชาชนอย่างบริบูรณ์ ส่วนสิทธิและเสรีภาพในการกระทำนั้น รัฐธรรมนูญจะบัญญัติรับรองไว้อย่างสัมพัทธ์เสมอ การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น จำเป็นต้องมีระเบียบวินัย แต่ละคนจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพของตนกระทำการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นหรือต่อประโยชน์สาธารณะไม่ได้

ในประเด็นตามคำร้องที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญาเป็นบทกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แม้สิทธิดังกล่าวจะเป็นสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ก็ตาม แต่เนื่องจากกฎหมายอาญาจำเป็นต้องมีขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของสังคม และเพื่อให้เกิดสภาพบังคับของกฎหมายอย่างแท้จริง จึงต้องมีการวางบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนไว้ อย่างไรก็ดี การกำหนดว่าการกระทำใดควรเป็นความผิดกฎหมายอาญาหรือไม่ ย่อมต้องมีหลักกว่าจะกระทำได้เมื่อการกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่ชนส่วนมากกว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่ชนส่วนมากมิได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น กับทั้งไม่สามารถกำหนดมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่น ๆ ได้อีกแล้ว จึงจำเป็นต้องใช้กฎหมายอาญาเพื่อบังคับกับกรณีที่เกิดขึ้น

บทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน โดยบัญญัติว่า ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชียวว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ บทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเพื่อคุ้มครองมิให้บุคคลกระทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองอันมีผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนหรือต่อความมั่นคงของรัฐ จำเป็นที่รัฐจะต้องดำเนินการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์วุ่นวายในบ้านเมืองดังกล่าว ดังนั้น หากมีการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นย่อมกล่าวอ้างมิได้ว่าเป็นการใช้สิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีหรือมิใช่เป็นการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ส่วนประเด็นที่ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดระเบียบของการคมนาคมและการขนส่งทางบกเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในการเดินทางสัญจรไปมาในทางสาธารณะ โดยมาตรา ๑๑๔ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น หากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๔ จะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท และมาตรา ๑๒๘ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร หากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๘ จะมีความผิดตามมาตรา ๑๕๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

การใช้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยมีลักษณะกีดขวางการจราจรหรือการเดินทางสัญจรของบุคคล ย่อมเป็นการใช้เสรีภาพที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้นั้น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นก็มิหน้าที่ต้องใช้เสรีภาพดังกล่าวด้วยความเคารพในสิทธิของบุคคลอื่นมิให้ถูกระทบกระเทือนจากการชุมนุมนั้นด้วย การชุมนุมใด ๆ ที่มีขึ้นด้วยวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ย่อมไม่อาจทำได้และรัฐยังอาจสงวนไว้ซึ่งอำนาจที่จะจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมบางประการเท่าที่จำเป็นเพื่อความมั่นคงของรัฐ และคุ้มครองประโยชน์สาธารณะตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของสังคมได้ เพราะเป็นหน้าที่ที่รัฐต้องทำเพื่อให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่สังคมและประชาชนประกอบกับปัจจุบันในสังคมไทยได้มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ใช้วิธีการปิดถนนหรือวิธีการขัดขวางการเดินทางสัญจรของบุคคลอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อต่อรองหรือข้อเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของตน อันมีลักษณะเป็นการปิดกั้นเสรีภาพในการเดินทางของบุคคลอื่นหากมิได้มีการใช้บังคับกฎหมายอย่างจริงจังก็จะเป็นเหตุให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นกระทำตามยอมทำให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ วรรคสอง ที่รัฐสามารถตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือใช้เส้นทางจราจรร่วมกัน อีกทั้งการปิดการจราจรหรือขัดขวางเสรีภาพของบุคคลในการเดินทางย่อมมิใช่เป็นการใช้สิทธิต่อต้านโดยสันติ และมีใช่เป็นการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ